

5. VZNIK A VÝVOJ RANĚ FEUDÁLNÍCH STÁTŮ

Stěhování národů

- probíhalo už od 1. století našeho letopočtu
- pohybují se Barbarské kmeny
- 4. století našeho letopočtu- r. 375 oficiální začátek stěhování národů- vpád Hunů do Říma
- ty ostatní národy se stěhují kvůli Hunům- cizí element v Evropě
- dalšími příčinami jsou geografické a klimatické změny
- stěhování severogermánských kmenů do střední Evropy
- postupně se také navyšovala populace

KMENY

- Slované, Germáni

GERMÁNI

- přicházejí ze Skandinávie
- původní Godské kmeny- směřují na východ a rozpadají se na **Ostrogóty** a **Vizigóty**
- Vizigóti útočí na Římskou říši a dostávají se až do Španělska
- VANDALOVE- SV Evropa, směřují na jih a dobývají Řím, dostávají se dál do Španělska
- Dále stěhování v západní Evropě- Alemáni, Frankové, Langobardi
- Příchod dalších kmenů- Anglové, Sasové, Jülové

SLOVANÉ

- přicházejí až v 5. Století
- původem z východní Evropy, oblast dnešního Ruska
- 3 skupiny- západní, jižní, východní
- probíhal proces romanizace- rodí se jednotná evropská kultura
- nejdůležitějším prvkem té jednotné kultury byla christianizace, jednotné náboženství

STŘEDOVĚK

- první raně feudální státy se rozvíjejí v období raného středověku
- středověk- raný, vrcholný, pozdní
- středověk byl od 4. Století do roku 1492
- procesy charakteristické pro středověk- vznik prvních trvalých státních útvarů, křesťanství- christianizace, vznik jednotné kultury, církev nositel té kultury- církevní hodnostáři byli vzdělaní, přepisovali listiny, formování sociálních tříd- vytvořily se **SPOLEČENSKÉ TRÍDY**- vládnoucí vrstva, duchovní, lid
- tento model uspořádání společnosti přetrvával v některých oblastech až do 19. století

RANÝ Středověk

HOSPODAŘSTVÍ

- zemědělství- hlavní zdroj obživy
- primitivní obdělávání půdy
- dvojpolní systém, pozdější trojpolní
- byly časté hladomory
- křížová orba, oradlo, zapojuje se dobytek
- řemeslo- bylo primitivní
- kovářství, tesařství, hrnčářství, tkalcovství
- řídké osídlení- vesnice byly daleko od sebe, hluboké lesy, polozemnice

SPOLEČNOST

- společenská pyramida- vládce, šlechta, poddaní, církve

Vládce

- shromažďuje zákony
- vlastník půdy ve státě
- hlavní vojevůdce
- nejvyšší feudál
- jmenuje úředníky
- obklopen vojenskou družinou

Šlechta

- aristokracie
- jsou panovníkem odměňováni – dostávají půdu
- odměny jsou dvojího typu- benefikace (není dědičná), feudum (je dědičná)
- jsou ale zavázáni poslušností panovníkovi
- ta půda je pak dále propůjčována rolníkům

Poddaní

- mají závazky vůči šlechtě
- ztrácí svobody- jsou nevolníky
- půda se dělí na dominikál- půda, kterou spravuje šlechta, rustikál- půda, která je určena pro obživu poddaným
- poddaní na tom dominikálu vykonávají robotu
- poddaní platí RENTY- finanční- daně, naturální- produkty, v úkonech- vlastní práce
- pravidelnou rentu platí také církvi- desátky

Církev

- 313- edikt milánský- křesťanství povoleno v Římské říši
- 380- křesťanství se stává jediným náboženstvím v říši
- má velký majetek- půdu, nemovitosti
- ten majetek jí stále roste
- vzniká organizace církve- fara, děkanát, biskupství, arcibiskupství
- hlavou západokřesťanské oblasti církve byl papež- sídlil v Římě
- Evropa je prudce pokřesťanštěována
- Křesťanství je jednotící prvek
- Církev se schází na koncilech
- Základní pramen víry je bible
- Zakládají scriptoria- centra vzdělání, opisují tu knihy
- V 6. století vznikají mnišské řády- benediktíni (Benedikt z Nursie)
- Mezi východním a západním křesťanstvím dochází ke konfliktům- způsobeny jinými bohoslužbami
- Ceasaropapismus- hlavou východního křesťanství je panovník Východořímské říše
- R. 1054 dochází k velkému SCHYZMATU- oficiálně východní a západní křesťanství

Vznik prvních raně feudálních států

FRANCKÁ ŘÍŠE

5-9. století

- vzniká v oblasti západní a střední Evropy
- kmen Franků
- nejdůležitější státní útvar v oblasti
- základy hospodářství a politiky pro Německo, Nizozemí, Francii, Benelux

CHLUDVÍK I

- první vládce Francké říše

- vojensky sjednotil obyvatelstvo
- byl z rodu **Merovejců**
- přijal KŘEST od papeže
- Francká říše se tak stává prvním křesťanským státem
- Spolupráce s papežem
- Říše je ohrožena VIZIGOTY- tažení proti nim
- Jeho nástupníci byli slabší panovníci, ale i přesto se Francká říše rozrůstá do střední Evropy a na sever dnešní Itálie
- MAJORDOMOVE- úředníci, kteří spravují královské hrady, spravují armáda, soudí a vybírají daně, postupně jim roste politický vliv
- v 8. Století je Francká říše ohrožována nájedzy Arabů
- do čela armády se dostává KAREL MARTEL- majordom
- roku 732 bitva U POITIERS
- Arabové jsou zatlačeni zpět do oblasti Pyrenejského poloostrova
- Karlu Martelovi byla nabídnuta koruna ale odmítl ji

PIPIN

- syn Karla Martela
- uzavřel smlouvu s papežem
- svrhnul Merovejce z trůnu
- dostává se do čela říše a zakládá novou dynastii- KARLOVCI
- PIPINOVA donace- věnuje papeži kus území v Římě a vzniká papežský stat

KAREL VELIKÝ

- Francká říše zažívá největší rozkvět
- Kulturní rozkvět
- Dobrá politika

Zahraněční politika

- expanze
- expandoval do Itálie- tato expanze úspěšná, získal Longobardii
- expanze na PYRENEJSKÝ poloostrov- obranná expanze, kdy vytváří Španělskou marku- brání útoku na Franckou říši
- expanze do střední Evropy- neúspěšné
- dále šířil křesťanství
- měl dobré vztahy s papežem
- r 800 KORUNOVACE PAPEŽEM NA CÍSAŘE – obnova Římské říše, obnova tradice existence dvou císařů

Kultura

- rozkvět kultury
- vznikají kláštery
- podporuje umělce
- vzniká nové písmo- karolínská miniscula

Domácí politika

- dále feudální hospodářství
- vznikají organizační jednotky- hrabství
- vznik marek- menší podjednotky- územněsprávní
- hlavním zdrojem obživy bylo zemědělství
- snaha o sjednocení práva- neúspěšné

VERDUNSKÁ SMLOUVA

- r. 843
- rozděluje říši na tři části
- Západofranská říše- dnešní Francie

- Východofrancká říše- dnešní Německo
- Střední část-dnešní Burgundsko, tato oblast zdělila titul císaře ale brzy zaniká

FRANCKÁ OBLAST V OBDOBÍ 10. STOLETÍ

- dochází ke změnám- postupně slábne vliv KARLOVCU- vzniká šlechtická opozice
- probíhají útoky Normanů, dobovačné výpravy- r. 911 zastavení a dali jim území Normandie

HUGO KAPET

- 987 dostává se k vládě
- nová organizace státu
- velká autorita
- Francie ovlivňuje církve, která se chce osamostatnit
- Klášter CLUNIJ- nova církevní ideologie. Clunijské hnutí- poslušnost, podřízení papeži, přísná pravidla, dodržování božích zásad

BYZANTSKÁ ŘÍŠE

- pozůstatek Římské říše
- volně pokračuje až do 15. Století
- byzantský císař
- přebírá model vlády Říma
- žije tu mnoho národů
- kulturně pomíchané-islám, křesťanství

NÁBOŽENSTVÍ

- v čele stojí císař
- rozvoj východního křesťanství- pravoslaví
- ceasaropapismus
- řečtina, pravoslaví

HOSPODÁŘSTVÍ

- vyspělé
- zemědělství
- nejsou závislí na otrocích
- výroba luxusních věcí
- hlavním centrem Konstantinopol

SPOLEČNOST

- v čele panovník
- armáda
- svobodní lidé
- otroci

JUSTICIÁN I

- 6. století
- významný vojevůdce
- největší územní rozmach
- absolutistická vláda
- dochází k porovnávání panovníka s bohem, je na úrovni Krista
- vydává JUSTICIAUV ZAKONIK- zvyšuje daně a zpřísňuje poměry
- je proti tomu povstání
- po jeho smrti úpadek
- nájezdy nepřátelských kmenů

ARABSKÁ ŘÍŠE

- v oblasti Arabského poloostrova
- kočovné arabské kmeny
- dočasně vytvářejí KMENOVÝ SVAZ- vzniká vždy při nebezpečí
- v čele RADA STARŠÍCH- rozhodovali o pravidlech v daných kmenech, duševní život, vyjednávají s okolím
- každý kmen vyznával své bohy
- MEKKA- jednotné místo pro všechny kmeny, je tu Černý kámen- všichni ho uctívají
- V 6. Století SJEDNOCENÍ
- Okolo r. 570 se narodil MUHAMMAD- uvědomil si slabost kmenů, začal hlásat myšlenku sjednocení arabských kmenů, stal se odpůrcem regionálních bohů, zakladatel ISLAMU
- Jeden bůh- ALÁH
- Přívrženci se nazývají muslimové
- Inspirace křesťanstvím
- Vychází ze Starého zákona
- Duchovním pramenem KORÁN- jsou zde určená pravidla- modlení, uctívání, džihád
- Snaha podrobit svět náboženství- džihád
- Vyžadují uskromnění života
- Ramadán- měsíc, kdy nesmí jíst přes den
- Zakládají mešity- modlitební místnost
- Minaret- hlásá modlitby
- Muhamed čelí útokům, a proto r. 622 odchází do MEDINY- HIDŽRA- začátek arabského letopočtu
- V MEDINĚ šíří náboženství a vrací se do MEKKY kde poráží svou opozici a ISLAM se stává jednotným náboženstvím
- Postupně dochází k Arabské expanzi do okolí- Mezopotámie, Afrika, Blízký východ, Španělsko
- V 8. A 9. Století dochází k největšímu rozmachu- v čele AL RAŠÍD
- Vznik měst- Baghdát, Damašek, Mekka
- Říše se dělí na Emiráty

RECONQUISTA

- probíhá v 9. a 10. století
- oslabuje se říše v oblasti Španělska
- křesťané chtějí vrátit oblast Pyrenejského poloostrova do jejich rukou- dobyta Granada
- Arabové byli skvělí obchodníci
- Obchod a kontakt se světem
- Obchod s luxusním zbožím
- Arabové zavádí zavlažovací systém
- Ovlivnili vědu a vzdělání
- Matematika
- Mluvili arabsky
- Prolínání křesťanství a islámu
- Dělí se na ŠIITY- v čele jen přímý potomek proroka a na SUMITY- není nutné dodržovat rodinnou posloupnost

KYJEVSKÁ RUS

- prudký pohyb obyvatelstva v této oblasti
- usazují se zde východní Slované
- zakládají města- Kyjev, Novograd
- nalézá se to na obchodní stezce
- r. 830 dobyto první ruské město- dobyt Novograd
- RURIKOVCÍ- Rurik, první vládnoucí dynastie

- 882 dobytá Kyjev a vzniká první státní útvar- KYJEVSKÁ RUS- stvořena Olekem

VLADIMIR I

- 10 a 11 století
- rozkvět říše
- přijímají křesťanství
- azbuka
- obchod s Byzantskou říší

JAROSLAV

- zlaté období
- pravoslaví
- reformy
- výstavba Kyjeva
- 1051 reforma církve- vzniká funkce patriarchy- duchovní vůdce Kyjevské říše

- dále postupně úpadek Kyjevské říše

- nájezdy z okolí- 13 století- z Činghistánu

- 1233- porážka Rusů na řece Kolce

- **vznik Zlaté Hordy**